

نقش واسطه ای مکانیزم های دفاعی در رابطه بین ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی

اعظم هاشمی^۱ دکتر اصغر جعفری^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه ای مکانیزم های دفاعی در رابطه ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی انجام شد. روش پژوهش همبستگی بود. از بین زنان دارای ۵ سال زندگی مشترک زناشویی که به فرهنگ سرای فاطمه زهرا و مرکز مشاوره بهروان در قزوین مراجعه می کردند، ۱۰۰ زن به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. داده ها بوسیله پرسشنامه های سبک های دفاعی اندروز و همکاران (۱۹۹۳)، تعارضات زناشویی ثنایی و براتی (۱۳۸۰) و ویژگی های شخصیتی کوستا و مک کری (۱۹۹۲) جمع آوری و با روش های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه تحلیل شدند. یافته های پژوهش نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی رابطه معناداری وجود دارد و مکانیزم های دفاعی در رابطه بین ویژگی های

شخصیت و تعارضات زناشویی نقش واسطه‌ای دارد ($P < 0/05$). ویژگی‌های شخصیتی از طریق مکانیزم‌های دفاعی رشد یافته، روان‌آزرده، و رشدنیافته تعارضات زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. نتیجه‌گیری: نقش واسطه‌ای مکانیزم‌های دفاعی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و تعارضات زناشویی جزئی است. مکانیزم‌های دفاعی تاثیر ویژگی‌های شخصیتی را بر تعارضات زناشویی کاهش می‌دهد اما این تاثیر کامل نیست، یعنی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و تعارضات زناشویی هم چنان معنادار باقی می‌ماند. لذا به منظور کاهش تعارضات زناشویی، علاوه بر ویژگی‌های شخصیتی، لازم است، زمینه به کارگیری مکانیزم‌های دفاعی رشدیافته نیز فراهم شود.

واژه‌های کلیدی: مکانیزم‌های دفاعی، ویژگی‌های شخصیتی، تعارضات زناشویی، نقش

واسطه‌ای

مقدمه

یکی از مشکلات شایع در خانواده، تعارض زناشویی است. تعارض در روابط صمیمی امری طبیعی است و ازدواج از این قاعده مستثنی نیست زیرا تعاملات مکرر و مختلف زوجین زمینه های بی شماری را برای تعارض فراهم می کند، لذا بررسی عوامل تاثیرگذار بر تعارضات زناشویی بسیار ضروری به نظر می رسد (ویکس، ۱، ۲۰۰۹). کنش و واکنش زوجین زمانی که قادر نباشند منظور خودشان را تفهیم کنند، منجر به تعارض می شود (فینچام، ۲۰۰۳). گریف و بروین (۲۰۰۸) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که تعارض زناشویی، یک عامل پرخطر برای سلامت فیزیکی و روانی همسران است که موجب ناکارآمدی خانواده می شود. کارکرد مطلوب خانواده تأثیر مستقیمی بر نیازها، اهداف، رضایت از زندگی و روابط عاطفی خانواده دارد (ویسمن، یوبلاکر و وینستوک، ۲۰۰۷، ۳) و بر عواملی چون ساختار نقش، ارتباط ادراک و پویایی های شخصیت همسران و کارکرد خانواده تأثیر مستقیم دارد (فینچام و بیچ، ۴، ۲۰۰۰). نتایج پژوهش جارویس (۲۰۰۷) نیز نشان داد که

1. Weeks

2. Greeff, & Bruyne

3. Whisman, Uebelacker, & Weinstock

4. Valsh

5. Jarvis

همسران درگیر و آشفته، روان رنجورتر و درون گراتر هستند و دارای ویژگی های شناختی و عاطفی ناکارآمدی هستند. همچنین کارنی و باربوری ۱ (۲۰۰۸) در یک مطالعه طولی به این نتیجه رسیدند که ویژگی روان رنجورخویی زوجین می تواند تأثیر منفی بر ازدواج داشته باشد و مردان روان رنجورخو در شیوه حل مسأله بسیار ضعیف عمل می کنند، یعنی در مشاجرات خود با همسر بیشتر از روش تحقیر همسر یا مهارت های غیرمؤثر و ناکارآمدی در تعاملات شان استفاده می کنند. همچنین نتایج مطالعه شیوتا و لونسون ۲ (۲۰۰۷). نشان داد که ویژگی برون گرایی یک همسر با رضایت مندی زناشویی همسرش همراه است. کارکرد مطلوب خانواده با ویژگی های فردی زوجین مانند ارتباط مؤثر، تشابه بازخوردها، شخصیت و خلق و خوی همسر و حرمت خود بالا رابطه معناداری دارد (هارت، باتون و نیولاو ۳، ۲۰۰۴).

تعارضات زناشویی ناشی از واکنش نسبت به تفاوت های فردی بوده و زمانی شدت می یابد که احساس خشم، خصومت، کینه، نفرت، حسادت و سوء رفتار کلامی و فیزیکی در روابط آنان حاکم شود و به حالت ویران کننده درآید، تعارض در روابط زناشویی زمانی بوجود می آید که زوجین در زمینه همکاری و تصمیم های مشترک، درجات متفاوتی از استقلال و درآمیختگی را تجربه کنند (بهبودی، هاشمیان، شریفی و نوابی نژاد، ۱۳۸۹). در یک دید کلی در مطالعات مربوط به شناسایی عوامل تاثیرگذار بر رضایت زناشویی، دو دیدگاه مطرح شده است، دیدگاه درون شخصی و دیدگاه برون شخصی، که بنظر می رسد در دیدگاه درون شخصی، صفات شخصیتی و الگوهای تعامل بین فردی در کیفیت روابط زوجین اهمیت دارد (کاگلین، هوستون و هاتس ۴، ۲۰۰۰).

در نظام روان تحلیل گری سنتی و نوین بسیاری از مفاهیم و نظریه ها به طور مستقیم با مفهوم ناهشیار ارتباط دارند. در این میان مکانیزم های دفاعی "من" که فروید آنها را راهکارهای ناهشیار "من" جهت کنترل غرایز و تکانه ها تعریف کرد، یکی از مهم ترین عواملی می باشند که در مراحل بعدی زندگی در روابط با دیگران به ویژه در دوره بزرگسالی در تعاملات زناشویی نقش اساسی دارند. در نظام روان تحلیل گری برای تبیین نقش عملکرد سازمان روانی در برابر اضطراب و تنیدگی، مکانیزم های دفاعی معرفی شدند به دلیل نقش مهم آنها در مفهوم پردازش اختلالات روانی و مشکلات زناشویی، مکانیزم های دفاعی مورد توجه روان درمانگران و پژوهشگران قرار گرفته است (گرامر ۵، ۲۰۰۷). با این توصیف مکانیزم های دفاعی به طور منطقی این ظرفیت را دارند که به عنوان یکی از

1. Karney, & Bardbury

2. Shiota, M. N.; Levenson, R. W

3. Hart, S.D., Dutton, D.G., & Newlove

4. Caughlin, J. P., Huston, T. L., & Houts

5. Gramer. p

عوامل در فرآیند تبیین مشکلات روانی و حتی روش های درمانی در نظر گرفته شوند. به عنوان نمونه مطالعات نشان داده اند که درمان های پویایی که مستقیماً با دفاع های بیمار سر و کار دارند، استفاده از دفاع های غیرمنطقی را کاهش می دهند و بالعکس به افزایش دفاع های انطباقی و سازگارانه به طور معناداری کمک می کنند (بوند و پری، ۱، ۲۰۰۴). به طور کلی فروید منبع تعارضات بین فردی را به تعارض در انرژی های درون روانی همسران که ناشی از مسایل حل نشده در دوران کودکی می باشد، نسبت می دهد. همان طور که نتایج پژوهش هارت و همکاران (۲۰۰۴) هم نشان داد بین ویژگی شخصیتی برون گرایی افراد و کارکرد خانواده، پایداری و رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. فروید استفاده از مکانیسم های دفاعی متفاوت در مقایسه با دیگران را عامل اصلی برای شناخت شخصیت، آسیب شناسی و میزان سازش یافتگی افراد می دانست. اندروز، سینگ و بوند (۱۹۹۳) ۲۰ مکانیسم دفاعی را به سه سبک دفاعی رشدیافته، نوروتیک و رشدنیافته تقسیم کردند. مکانیسم های دفاعی رشدیافته به منزله شیوه های مواجهه انطباقی، به هنجار و کارآمد محسوب می شوند در حالی که مکانیسم های دفاعی نوروتیک و رشدنیافته، شیوه های مواجهه غیرانطباقی و ناکارآمد هستند. مکانیسم های دفاعی ۳ من فرآیندهایی در ساختار شخصیت هستند که بر سازش روان شناختی فرد تاثیر می گذارند. مکانیسم های دفاعی که مسئولیت محافظت از من را در مواجهه با شکل های مختلف اضطراب برعهده دارند (فروید، ۱۹۲۳). بر حسب نوع کنشوری ممکن است بهنجار یا نابهنجار و کارآمد یا ناکارآمد باشند. کارنی و باردبوری (۲۰۰۱) ۴ در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که برون گرایی شوهران، زندگی زناشویی را ناپایدار می کند. تحلیل مطالعه های مردان روان رنجور نشان داد که این مردان سطح بالایی از خشم و خشونت دارند و در مقایسه با مردان غیرخشن، حتی پس از رابطه های غیر پایدار خشونت بیشتری از خود بروز می دهند و کنترل ضعیفی بر خشم خود دارند.

مکانیزم های دفاعی در حقیقت تحریف کننده واقعیت هستند و میزان تحریف واقعیت در دفاع های رشد نیافته و روان آزرده بیشتر از دفاع های رشدیافته است. هر چه میزان تحریف شناختی یک دفاع بیشتر باشد، به دنبال آن از میزان آگاهی هوشیارانه بیشتر کاسته می شود و در نتیجه تلاش کمتری جهت مقابله با تحریف شناختی انجام می شود، بنابراین استفاده از مکانیزم های دفاعی، سطح آگاهی افراد را از تعارض هایشان کاهش می دهد، و احساسات متعارض با باورهای آنان را تحت

1 . Bond, & Perry

2 . Andrews, G., Singh, M., & Bond

3 . Defense mechanisms

4 . Karney, B. R., & Bardbury

تاثیر قرار می‌دهد، از این رو مکانیزم‌های دفاعی خصوصاً مکانیزم‌هایی که رشد نایافته‌ترند، مانعی برای ادراک افراد از واقعیت می‌شود و امکان دفاع منطقی و موثر را از وی سلب می‌کند و ظرفیت بینشی و خود اکتشافی فرد را کاهش می‌دهند (اندروز و همکاران، ۱۹۹۳).

در برخی پژوهش‌ها در جمعیت بالینی مشخص شده است که زمان بیشتری از دفاع‌های درونی شده ۱ و ارتباط محور ۲ مانند جسمانی کردن، واکنش‌سازی، نوع دوستی، والایش، آرمانی‌سازی و دوپاره‌سازی استفاده می‌کنند و مردان غالباً از دفاع‌های برونی شده ۳ با ویژگی‌های تسلط و برتری مانند واپس‌روانی، انکار، بازداری، فرافکنی، توجیه عقلانی، بیشتر سود می‌برند (افضلی، فتحی آشتیانی و آزاد فلاح، ۱۳۸۷). بررسی این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که اولاً ویژگی‌های شخصیتی، بر شکل‌گیری و رشد توانمندی‌های مرتبط با مکانیزم‌های دفاعی از دوران کودکی تاثیر می‌گذارد (بشارت، شریفی و ایروانی، ۱۳۸۰)، ثانیاً اختلال در مکانیسم‌های دفاعی، می‌تواند نقص و نارسایی در نارسایی در شناسایی و ابراز هیجان‌ها را در پی داشته باشد (بشارت، ۱۳۸۷؛ بشارت و شهیدی، ۲۰۱۱). مکانیسم‌های دفاعی، تنظیم‌کننده خودکاری هستند که برای کاهش ناهماهنگی شناختی و به حداقل رساندن تغییرات ناگهانی در واقعیت درونی و بیرونی از طریق تاثیرگذاری بر چگونگی ادراک حوادث تهدیدکننده وارد عمل می‌شوند (ویلنت، ۱۹۹۴).

یکی از مسایل و دغدغه‌های پژوهشگران، موضوع تاثیرگذاری احتمالی متغیرهای واسطه‌ای در رابطه بین دو یا چند متغیر روان‌شناختی دیگر (متغیرهای پیش‌بین و ملاک) است. به همین دلیل، در پژوهش حاضر به بررسی تعیین نقش واسطه‌ای مکانیسم‌های دفاعی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و تعارضات زناشویی پرداخته شد.

روش

جامعه تحقیق زنان متأهل مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره بهروان در شهر قزوین بودند. شرایط لازم برای شرکت در این پژوهش داشتن حداقل ۲۷ سال سن، حداقل مدرک تحصیلی دیپلم و داشتن ۵ سال زندگی مشترک بود. که به روش نمونه‌گیری دردسترس ۱۰۰ نفر انتخاب شد. روش پژوهش همبستگی بود. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های ویژگی‌های شخصیتی، مکانیسم‌های دفاعی و تعارضات زناشویی جمع‌آوری شدند.

-
- 1 . Internalizing
 - 2 . Relationship focused
 - 3 . Externalizing

ابزار پژوهش

پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی (NEO): برای اندازه‌گیری ویژگی‌های شخصیتی آزمودنی‌ها از پرسشنامه ۶۰ سوالی ویژگی‌های شخصیتی کوستا و مک کری (۱۹۹۲) استفاده شد. ضرایب آلفای کرانباخ در عوامل روان‌نژندی، برونگرایی، گشودگی در تجربه، توافق‌پذیری و وظیفه‌مداری به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به دست آمد. در پژوهش حبیبی و جعفری (۱۳۹۳) همسانی درونی عوامل با استفاده از ضریب آلفای کرانباخ برای عوامل روان‌نژندی، برونگرایی، گشودگی در تجربه، توافق‌پذیری و وظیفه‌مداری به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۵، ۰/۵۹، ۰/۷۱ و ۰/۸۴ به دست آمد. و روایی‌سازه آن با استفاده از روش روایی همسانی درونی، به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۸، ۰/۷۵، ۰/۷۶، ۰/۷۸ بدست آمد.

پرسشنامه مکانیسم‌های دفاعی (DMS): پرسشنامه سبک‌های دفاعی اندروز و همکاران (۱۹۹۳) ۴۰ سؤال دارد که در مقیاس ۹ درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) ۲۰ مکانیسم دفاعی را برحسب سه سبک دفاعی رشدیافته، روان‌آزرده و رشدنیافته می‌سنجد. سؤال‌های ۲، ۳، ۵، ۷، ۲۱، ۲۴، ۲۹، ۳۵ سبک دفاعی رشدیافته، سؤال‌های ۱، ۶، ۱۱، ۱۷، ۲۸، ۳۳، ۳۴، ۴۰ سبک دفاعی روان‌آزرده و بقیه سؤال‌ها سبک دفاعی رشدنیافته را تعیین می‌کند. مکانیسم‌های سبک دفاعی رشدیافته شامل والایش، شوخ‌طبعی، پیش‌بینی و فرونشانی و سبک دفاعی روان‌آزرده شامل ابطال، نوع دوستی کاذب، آرمانی‌سازی و واکنش متضاد است و سبک دفاعی رشدنیافته نیز از ۱۲ مکانیسم دفاعی فرافکنی، پرخاشگری نافع، عملی‌سازی، مجزا‌سازی، ناززنده‌سازی، خیال‌پردازی اوتیستیک، انکار، جابجایی، تفرق، دوپارگی، دلیل‌تراشی و بدنی‌سازی تشکیل شده است. ضریب آلفای کرانباخ برای هر یک از سبک‌های دفاعی رشدیافته، روان‌آزرده و رشدنیافته به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۳ و ۰/۷۴ و ضریب اعتبار بازآزمایی را با فاصله ۴ هفته ۰/۸۲ گزارش کرد (بشارت، ۱۳۸۶، ۱۳۹۰). حیدری نسب (۱۳۸۵) هم در پژوهشی که برای دانشجویان متاهل انجام دادند اعتبار این پرسشنامه را به روش بازآزمایی برای مردان ۰/۸۱ و برای زنان ۰/۶۹ بدست آورد و ضریب آلفای کرانباخ برای سبک دفاعی رشدیافته ۰/۷۸، روان‌آزرده ۰/۷۵ و رشدنیافته ۰/۷۲ بدست آورد.

پرسشنامه تعارضات زناشویی (MCQ): این پرسشنامه یک ابزار خودگزارش‌دهی و شامل ۴۲ سؤال است که توسط ثنایی و براتی (۱۳۸۰) ساخته شده و اصولاً برای شناسایی ماهیت و میزان تعارض در روابط زناشویی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این پرسشنامه از ۷ خرده‌مقیاس افزایش جلب حمایت فرزند/فرزندان، افزایش رابطه‌ی فردی با خویشاوندان خود، کاهش رابطه با خویشاوندان همسر و دوستان، جداکردن امور مالی از یکدیگر، کاهش همکاری بین زوجین، کاهش روابط جنسی

بین زوجین و افزایش واکنش های هیجانی نسبت به یکدیگر است. صداقت فر (۱۳۹۰) در هنجاریابی مجدد، آفای کرونیخ برای کل پرسشنامه را ۰/۷۱ و به ترتیب برای کاهش همکاری ۰/۷۳، کاهش رابطه ای جنسی ۰/۶۰، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۷۴، افزایش جلب حمایت فرزند یا فرزندان ۰/۸۱، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود ۰/۶۵، کاهش رابطه ای خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۸۱ و جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۶۹ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر، با یک نمونه ی ۳۸ نفری مراجعه کننده به مرکز مشاوره، آفای کرونیخ برای کل پرسشنامه ۰/۶۶ و برای مولفه های کاهش همکاری ۰/۶۷، کاهش رابطه ای جنسی ۰/۵۶، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۸۱، افزایش جلب حمایت فرزند یا فرزندان ۰/۶۵، افزایش رابطه ای فردی با خویشاوندان خود ۰/۶۲، کاهش رابطه ای خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۶۰ و جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۶۸ محاسبه شد.

یافته ها

میانگین سنی آزمودنی ها ۳۳ سال با دامنه ۲۷ تا ۴۱ سال و انحراف استاندارد ۳/۲ بود. میانگین و انحراف استاندارد نمرات آزمودنی ها در مکانیزم های دفاعی، ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی محاسبه شد که خلاصه نتایج در جداول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱: میانگین و انحراف استاندارد نمرات آزمودنی ها

در مکانیزم های دفاعی (رشدنا یافته، رشدیافته، روان آزاده)، ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کوچکترین	بزرگترین
رشدنا یافته	۱۰۶/۹۷	۲۳/۴۴	۶۰	۱۵۳
رشدیافته	۴۳/۲۴	۱۰/۸۱	۲۲	۶۶
روان آزاده	۴۳/۷۵	۸/۷۶	۲۳	۶۴
روان نژندی	۲۳/۱۷	۷/۵۴	۳	۳۹
برون گرایی	۲۵/۹۷	۵/۹۵	۱۵	۴۰
گشودگی در تجربه	۲۰/۴۵	۵/۱۴	۱۳	۳۵
توافق پذیری	۲۶/۰۳	۵/۹۸	۱۵	۴۱
وظیفه شناسی	۳۱/۶۵	۶/۶۷	۱۷	۴۶
تعارض زناشویی	۲۱/۷۱	۲/۵۷	۱۴	۲۶

در جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد نمرات آزمودنی ها در مکانیسم های دفاعی، ویژگی های شخصیتی و تعارض زناشویی نشان داده شده است.

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون برای مکانیسم های دفاعی، ویژگی های شخصیتی و تعارض زناشویی

متغیر	رشد نایافته	رشد یافته	روان آزوده	روان نزدی	برون گرای	گشودگی در تجربه	توافق پذیری	وظیفه شنا سی	تعارض زناشویی
رشد نایافته	۱								
رشد یافته	۰/۶۸**	۱							
روان آزوده	۰/۸۰**	۰/۷۱**	۱						
روان نزدی	۰/۳۸**	۰/۴۵**	۰/۳۴**	۱					
برون گرای	۰/۳۵**	۰/۶۲**	۰/۳۹**	۰/۳۶**	۱				
گشودگی در تجربه	۰/۴۱**	۰/۶۸**	۰/۴۳**	۰/۳۴**	۰/۴۵**	۱			
توافق پذیری	۰/۴۷**	۰/۶۹**	۰/۵۱**	۰/۴۷**	۰/۶۱**	۰/۶۷**	۱		
وظیفه شناسی	۰/۵۰**	۰/۷۳**	۰/۴۹**	۰/۵۱**	۰/۴۸**	۰/۳۹**	۰/۳۶**	۱	
تعارض زناشویی	۰/۶۷**	۰/۶۹**	۰/۶۵**	۰/۶۳**	۰/۵۸**	۰/۷۵**	۰/۷۴**	۰/۵۷**	۱

مندرجات جدول ۲ نشان می دهد همبستگی بین ویژگی شخصیتی روان نزدی و تعارض زناشویی مثبت معنادار، همبستگی بین ویژگی های شخصیتی برون گرای، گشودگی در تجربه، توافق پذیری و وظیفه شناسی با تعارض زناشویی منفی معنادار می باشد.

با استفاده از رگرسیون چندگانه رابطه بین مکانیسم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی با تعارضات زناشویی تحلیل شد. قبل از انجام رگرسیون، مفروضه های نرمال بودن داده های تعارض زناشویی و هم خطی بودن متغیرهای پیش بینی کننده ها یعنی مکانیسم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد این دو مفروضه برقرار می باشند.

ضریب همبستگی بین مکانیسم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی با تعارض زناشویی ۰/۵۰۷ بود که ۲۵/۷ درصد از تعارضات زناشویی را تبیین می کند.

جدول ۳: خلاصه تحلیل واریانس برای معناداری مدل رگرسیون

منابع تغییرات	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۱۴۱/۱۲۰	۸	۱۷/۶۴	۳/۴۶	۰/۰۰۲
باقیمانده	۴۰۷/۰۵۱	۸۰	۵/۰۸		
کل	۵۴۸/۱۷۱	۸۸			

متغیرهای پیش بین: مکانیزم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی متغیر ملاک: تعارض زناشویی همان طوری که نتایج جدول ۳ نشان می دهد، رابطه بین مکانیزم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی با تعارض زناشویی در زنان معنادار است ($P < ۰/۰۱$) ($F = ۳/۴۶$)

جدول ۴: ضرایب رگرسیون برای پیش بینی تعارضات زناشویی بر اساس مکانیزم های دفاعی

و ویژگی های شخصیتی

Sig	t	Beta	SED	B	
۰/۰۰۱	۹/۴۴۷		۲/۹۷۲	۲۸/۰۷	مقدار ثابت
۰/۰۳	۱/۰۱۲	۰/۵۳۳	۰/۰۱۴	۱/۰۱۴	رشدنیافته
۰/۰۰۱	۰/۹۲۶	-۰/۵۸۱	۰/۰۲۹	-۲/۰۲۶	رشدیافته
۰/۰۴۱	-۰/۰۰۹	۰/۳۶۲	۰/۰۳۴	۲/۰۸	روان آززده
۰/۰۰۱	۴/۴۵۲	۰/۵۰۱	۰/۰۴۴	۱/۱۹۵	روان نژندی
۰/۰۲۲	-۱/۳۲۶	-۰/۵۱۱	۰/۰۵۴	-۲/۰۷۲	برونگرایی
۰/۰۰۱	-۲/۰۰۵	-۰/۵۲۴	۰/۰۵۵	-۱/۱۱۱	گشودگی در تجارب تازه
۰/۰۰۱	-۲/۲۹۶	-۰/۵۷۳	۰/۰۵۸	-۲/۰۱۷	توافق پذیری
۰/۰۰۱	-۲/۴۰۷	-۰/۵۵۱	۰/۰۵۱	-۱/۰۲۱	وظیفه شناسی

مندرجات جدول ۴ نشان می دهد که مکانیزم های دفاعی رشدنیافته، رشدیافته، روان آززده و ویژگی های شخصیتی روان نژندی، برونگرایی، توافق پذیری و وظیفه شناسی به طور معناداری تعارضات زناشویی را در زنان پیش بینی می کنند. اما ویژگی شخصیتی گشودگی در تجارب تازه نمی تواند به طور معناداری تعارضات زناشویی را در زنان پیش بینی کند.

جدول ۵: خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون و مشخصه های آماری

اثر واسطه ای مکانیسم دفاعی رشدنیافته در رابطه ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی

متغیر	B	SED	Beta	t
گام اول: ویژگی روان نزدی (R2=۰/۳۹)	۱/۱۹۵	-۰/۰۴۴	-۰/۵۰۱	۴/۴۵۲**
گام دوم: ویژگی روان نزدی و مکانیسم دفاعی رشدنیافته	۱/۱۹	-۰/۰۸۷	-۰/۳۷۲	۱۲/۹۰**
	۳/۶۹	-۰/۱۹۸	-۰/۴۸۹	۴/۵۱**
گام اول: ویژگی برونگرایی (R2=۰/۳۳)	-۲/۰۷۲	-۰/۰۵۴	-۰/۵۱۱	-۱/۳۲۶*
گام دوم: ویژگی برونگرایی و مکانیسم دفاعی رشدنیافته	-۱/۱۶	-۰/۰۸۵	-۰/۳۸۵	-۱۳/۶۸*
	۴/۹۴	-۰/۲۷۹	-۰/۴۹۹	۱۷/۷۱*
گام اول: گشودگی در تجربه (R2=۰/۵۶)	-۱/۱۱۱	-۰/۰۵۵	-۰/۵۲۴	-۲/۰۰۵**
گام دوم: ویژگی گشودگی در تجربه و مکانیسم دفاعی رشدنیافته	-۱/۲۴	-۰/۰۸۵	-۰/۴۱۲	۱۴/۷۴**
	۳/۷۴	-۰/۲۱۸	-۰/۴۸۰	۱۷/۱۹**
گام اول: ویژگی توافق پذیری (R2=۰/۵۴)	-۲/۰۱۷	-۰/۰۵۸	-۰/۵۷۳	-۲/۲۹۶**
گام دوم: ویژگی توافق پذیری و مکانیسم دفاعی رشدنیافته	-۱/۱۷	-۰/۰۷۷	-۰/۳۹۱	-۱۲/۹۱**
	۴/۹۵	-۰/۲۸۵	-۰/۳۹۸	۱۹/۲۸**
گام اول: ویژگی وظیفه شناسی (R2=۰/۳۲)	-۱/۰۲۱	-۰/۰۵۱	-۰/۵۵۱	-۲/۴۰۷**
گام دوم: ویژگی وظیفه شناسی و مکانیسم دفاعی رشدنیافته	-۱/۰۱	-۰/۰۶۹	-۰/۳۸۸	-۱۱/۸۹**
	۴/۸۹	-۰/۲۹۱	-۰/۳۷۷	۱۸/۰۲**

جدول ۵ مجموعه ای از تحلیل های رگرسیونی دو گامی را نشان می دهد که با وارد شدن مکانیسم دفاعی رشدنیافته به عنوان متغیر واسطه ای در معادله رگرسیون، ضریب بتا برای ویژگی شخصیتی روان نزدی از ۰/۵۰۱ به ۰/۳۷۲ کاهش یافت که این میزان تغییر معنادار است (t=۴/۵۱) و در عین حال ویژگی شخصیتی روان نزدی همچنان معنادار باقی ماند (t=۱۲/۹۰). نتایج مشابه برای ویژگی های شخصیتی برونگرایی، گشودگی در تجربه، توافق پذیری، وظیفه شناسی نشان می دهد مکانیسم دفاعی رشدنیافته توانسته است، به عنوان متغیر واسطه ای، رابطه ویژگی های شخصیتی با تعارضات زناشویی را به صورت جزئی تحت تأثیر قرار دهد.

جدول ۶ خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون و مشخصه های آماری

اثر واسطه ای مکانیزم دفاعی رشدیافته در رابطه ویژگی های شخصیتی و تعارض زناشویی

متغیر	B	SED	Beta	t
گام اول: ویژگی روان نژندی ($R^2=0/39$)	۱/۱۹۵	۰/۰۴۴	۰/۵۰۱	۴/۴۵۲***
گام دوم: ویژگی روان نژندی و مکانیزم دفاعی رشدیافته	۱/۸۵ -۳/۷۲	۰/۰۸۵ ۰/۱۷۴	۰/۳۶۱ -۰/۴۹۹	۱۲/۸۴*** -۴/۵۶***
گام اول: ویژگی برونگرایی ($R^2=0/33$)	-۲/۸۱	۰/۰۷۱	-۰/۵۲۴	-۱/۳۴۱*
گام دوم: ویژگی برونگرایی و مکانیزم دفاعی رشدیافته	-۱/۱۲ -۴/۸۳	۰/۰۹۱ ۰/۲۸۱	-۰/۳۹۱ -۰/۵۵۱	-۱۲/۷۱* -۱۷/۲۳*
گام اول: گشودگی در تجربه ($R^2=0/56$)	-۱/۲۱	۰/۰۶۹	-۰/۵۳۴	-۲/۰۹***
گام دوم: گشودگی در تجربه و مکانیزم دفاعی رشدیافته	-۱/۳۱ -۳/۸۱	۰/۰۱۹ ۰/۴۲۳	-۰/۴۹۷ -۰/۴۸۱	۱۵/۸۱*** -۱۶/۲۳***
گام اول: ویژگی توافق پذیری ($R^2=0/54$)	-۲/۰۲۳	۰/۰۶۴	-۰/۵۹۱	-۲/۳۰۱***
گام دوم: ویژگی توافق پذیری و مکانیزم دفاعی رشدیافته	-۱/۳۴ -۴/۸۶	-۰/۰۵۶ ۰/۲۷۱	-۰/۳۸۲ -۰/۳۷۸	-۱۲/۸۹*** -۱۹/۱۵***
گام اول: ویژگی وظیفه شناسی ($R^2=0/32$)	-۱/۳۱	۰/۰۵۴	-۰/۴۴۱	-۲/۴۱۷***
گام دوم: ویژگی وظیفه شناسی و مکانیزم دفاعی رشدیافته	-۱/۲۳ -۴/۷۷	-۰/۵۵۶ ۰/۲۸۸	۰/۴۴۱ -۰/۳۶۵	-۱۱/۹۳*** -۱۸/۲۱***

جدول ۶ نشان می دهد با وارد شدن مکانیزم دفاعی رشدیافته به عنوان متغیر واسطه ای در معادله رگرسیون، ضریب بتا برای ویژگی شخصیتی روان نژندی از ۰/۵۰۱ به ۰/۳۶۱ کاهش یافت که این میزان تغییر معنادار است ($t=-4/56$) و در عین حال ویژگی شخصیتی روان نژندی همچنان معنادار باقی ماند ($t=12/84$).

نتایج مشابه برای ویژگی های شخصیتی برونگرایی، گشودگی در تجربه، توافق پذیری، وظیفه شناسی نشان می دهد مکانیزم دفاعی رشدیافته توانسته است، به عنوان متغیر واسطه ای، رابطه ویژگی های شخصیتی با تعارضات زناشویی را به صورت جزئی تحت تأثیر قرار دهد

جدول ۷ خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون و مشخصه های آماری

اثر واسطه ای مکانیسم دفاعی رشدیافته در رابطه ویژگی های شخصیتی و تعارض زناشویی

t	Beta	SED	B	متغیر
۴/۴۵۲**	۰/۵۰۱	۰/۰۴۴	۱/۱۹۵	گام اول: ویژگی روان نژندی ($R^2=۰/۳۹$)
۱۲/۷۸**	۰/۳۵۳	۰/۰۷۱	۱/۲۳	گام دوم: ویژگی روان نژندی و مکانیسم دفاعی روان آزرده
۴/۶۶**	۰/۴۸۹	۰/۲۱۲	۳/۶۵	
-۱/۴۴۱*	-۰/۵۲۳	۰/۰۸۹	-۲/۸۲	گام اول: ویژگی برونگرایی ($R^2=۰/۳۳$)
-۱۲/۸۸*	-۰/۴۰۱	۰/۰۷۴	-۱/۲۲	گام دوم: ویژگی برونگرایی و مکانیسم دفاعی روان آزرده
۱۷/۴۴*	-۰/۵۶۱	۰/۳۴۳	۴/۶۶	
-۲/۱۸**	-۰/۵۰۵	۰/۰۸۹	-۱/۲۲	گام اول: گشودگی در تجربه ($R^2=۰/۵۶$)
۱۵/۷۱**	-۰/۴۸۸	۰/۰۲۲	-۱/۳۷	گام دوم: ویژگی گشودگی در تجربه و مکانیسم دفاعی روان آزرده
۱۶/۱۶**	۰/۴۹۱	۰/۴۱۱	۳/۴۵	
-۲/۳۳۲**	-۰/۵۳۴	۰/۵۶	-۲/۰۵	گام اول: ویژگی توافق پذیری ($R^2=۰/۵۴$)
-۱۲/۹۱**	-۰/۳۳۱	-۰/۶۶۱	-۱/۴۱	گام دوم: ویژگی توافق پذیری و مکانیسم دفاعی روان آزرده
۱۹/۲۳**	۰/۳۹۱	۰/۳۵۶	۴/۷۱	
-۲/۴۰۴**	-۰/۴۷۸	۰/۰۷۸	-۱/۳۴	گام اول: ویژگی وظیفه شناسی ($R^2=۰/۳۲$)
-۱۱/۹۲**	۰/۴۳۴	-۰/۵۰۶	-۱/۲۲	گام دوم: ویژگی وظیفه شناسی و مکانیسم دفاعی روان آزرده
۱۸/۲۵**	-۰/۳۳۳	۰/۲۸۰	۴/۸۱	

جدول ۷ نشان می دهد با وارد شدن مکانیسم دفاعی رشدیافته به عنوان متغیر واسطه ای در معادله رگرسیون، ضریب بتا برای ویژگی شخصیتی روان نژندی از ۰/۵۰۱ به ۰/۳۵۳ کاهش یافت که این میزان تغییر معنادار است ($t=-۴/۶۲$) و در عین حال ویژگی شخصیتی روان نژندی همچنان معنادار باقی ماند ($t=۱۲/۷۸$).

نتایج مشابه برای ویژگی های شخصیتی برونگرایی، گشودگی در تجربه، توافق پذیری، وظیفه شناسی نشان می دهد مکانیسم دفاعی روان آزرده توانسته است، به عنوان متغیر واسطه ای، رابطه ویژگی های شخصیتی با تعارض زناشویی را به صورت جزئی تحت تأثیر قرار دهد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که رابطه بین ویژگی های شخصیتی روان نژندی و تعارض زناشویی مثبت معنادار، و رابطه بین ویژگی های شخصیتی برون گرایی، گشودگی در تجربه، توافق پذیری و وظیفه شناسی با تعارض زناشویی منفی معنادار می باشد. این نتایج با نتایج پژوهش های واتسون، هوبارد و وایس (۲۰۰۷)؛ دونلان، کانگر و برایانت (۲۰۰۶)؛ ویسمن، یوبه لاکرووین استاک (۲۰۰۷)؛ امان الهی فرد و مهرابی زاده (۱۳۸۵)؛ جلیلی، بخشایش و فارسی نژاد (۱۳۸۸) مطابقت دارد که بر حسب احتمالات زیر تبیین می شود.

افراد اضطرابی برای جلب حمایت و نزدیکی دیگران به شهرت به ضعف و آسیب پذیری خود تأکید می کنند و سعی در بازسازی خود به طرق مختلف از جمله افراط در جراحی های زیبایی و رفتارهای خودنمایی دارند. نتایج تحقیقات نشان داد که کارکرد مطلوب خانواده با ویژگی های فردی زوج ها مانند ارتباط مؤثر، شباهت بازخوردها، شخصیت و خلق و خوی همسر و حرمت خود بالا همبسته است (ویچحام و استیون، ۲۰۰۴ و لرنرمز، بایس، هانه و ایسلر، ۲۰۰۷).

بهبودی و همکاران (۱۳۸۹) هم در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ویژگی های شخصیتی، پیش بینی کننده مهمی در کارکرد خانواده است. در مطالعه ای که از طریق مصاحبه با افراد انجام داد به این نتیجه رسید افرادی که از راهبردهای متوسط و ناپخته استفاده می کردند میزان خوشبختی، موفقیت شغلی، دوستی ها، ازدواج و سازگاری روانی پزشکی آنها بهتر بود به جز راهبردهای جدا سازی، سرکوبی و واکنش وارونه تمام همبستگی ها از نظر آماری معنی دار بودند.

با توجه به مطالب مطرح شده می توان نتیجه گرفت که مکانیسم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی در تشدید یا کم کردن تعارضات زناشویی تاثیر به سزایی دارد. همان گونه که نتایج پژوهش های شیونا و لونسون (۲۰۰۷) هم نشان می دهد برون گرایی تاثیر مثبتی بر رضایت پایداری و سازگاری زناشویی و کارکرد خانواده دارد.

بررسی های انجام شده در رابطه با ویژگی های شخصیت و کارکرد خانواده نشان می دهد که برون گرایی در کارکرد خانواده تاثیر مثبت و معنی دار دارد، ویژگی وظیفه شناسی تنها با خرده مقیاس کنترل رفتار رابطه مثبت و معنی دار دارد. ویژگی روان رنجور خوبی با خرده مقیاس های حل مساله، ارتباط، پاسخ دهی عاطفی، کنترل رفتار و مقیاس کل کارکرد خانواده همبستگی منفی و معنی دار دارد.

حسینی نسب و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی (توافق پذیری، برون گرایی، توافق پذیری، انعطاف پذیری) و سازگاری زناشویی همبستگی معناداری

وجود دارد و بین ویژگی روان رنجورخویی و سازگاری زناشویی همبستگی منفی معنی داری بدست آمد. از بین این زیرمولفه ها (وظیفه شناسی، توافق پذیری، روان رنجوری) توان پیش بینی سازگاری زناشویی را داشتند. در مداخلات روان شناختی و آموزش مهارت های زندگی، توجه به ویژگی های شخصیتی درکنار شیوه های حل تعارض بین فردی اهمیت دارد. در یک نگاه کلی در مطالعات مربوط به شناسایی عوامل تاثیرگذار بر کیفیت زناشویی، دو دیدگاه مطرح شده است، دیدگاه درون شخصی و دیدگاه برون شخصی. بنظرمی رسد در دیدگاه درون شخصی، صفات شخصیتی و الگوهای تعامل بین فردی در کیفیت روابط زوجین اهمیت دارد (کاگلین، هوستون و هاتس، ۲۰۰۵؛ به نقل از اسدی، ۱۳۸۶).

نتایج پژوهش های عبدالله زاده (۱۳۸۲)؛ فین چام (۲۰۰۳) و گریف و بروینه (۲۰۰۸) نشان می دهد که ابعاد مختلف شخصیتی نقش مهمی در تبیین سازگاری زناشویی دارند. عامل دیگری که احساس می شود می تواند سازگاری زناشویی را تحت تاثیر قرار دهد، وجود تعارض بین زوجین است. وجود تعارض در زندگی شخصی و اجتماعی بخش اجتناب ناپذیر هستی انسان است. تعارض می تواند به صورت مثبت به کیفیت روابط و هم به رشد تعارض منجر شود. همان طوری که جانسون و همکاران (۲۰۰۵) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که روان رنجوری که از جنبه های اضطراب، نوسانات خلقی، خصومت و تکانشگری تشکیل یافته است، به ناتوانی در کنترل هیجانات منفی و روابط مثبت پایدار می انجامد و سطوح پایین عاطفه مثبت و سطوح بالای مهارت های منفی به وخامت گراییدن روابط را در پی داشتند.

زوجین به لحاظ ویژگی های شخصیتی می توانند روابط سازگارانه یا ناسازگارانه داشته باشند. ناسازگاری زمانی مطرح می شود که افراد قادر نباشند افکار و رفتارهای خودشان را با محیط و تغییرات آن تطبیق دهند. سازگاری یا عدم سازگاری ارتباط نزدیکی با سطح انعطاف پذیری افراد دارد. افراد ناسازگار در برخورد با موقعیت هایی که واکنش به آنها مستلزم تغییرات و تصمیمات جدید است رفتارهای ناسازگارانه و انعطاف ناپذیر از خود نشان می دهند (توبین، گرازینو، وامن و تاسیناری، ۲۰۰۷). در زندگی مشترک که هر روز زوجین موقعیت ها و مسایل مختلف و جدیدی را تجربه می کنند این عدم سازگاری و انعطاف پذیر بودن می تواند به تعارضات زناشویی منجر شود.

همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که مکانیسم های دفاعی در رابطه بین ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی نقش واسطه ای دارند. با توجه به اینکه این تاثیر واسطه ای در مورد هر سه سبک دفاعی رشدیافته، و رشد نیافته، روان آزرده جزیی بود، می توان نتیجه گرفت که بخشی از رابطه ویژگی های شخصیتی و تعارضات زناشویی از طریق مکانیسم های دفاعی اعمال می

شود. ویژگی شخصیتی روان نژندی به عنوان عامل اصلی تاثیرگذار بر تعارضات بعدی به در چارچوب روابط زناشویی (آفر، لاوی، گودلف و آپر، ۲۰۰۷)، زمینه را برای استفاده از مکانیسم های دفاعی رشدنیافته فراهم می سازد. ویژگی شخصیتی روان نژندی نگرانی ها و اضطراب هایی را بر فرد تحمیل می کند و فرصت های تحولی بالقوه را برای یادگیری مهارت های تنظیم هیجان ها در چارچوب روابط اجتماعی از فرد سلب می کند و توانایی های فرد را برای مواجهه موثر با موقعیت های استرس زا و حل کارآمد تعارضات تضعیف می کند. داشتن نگرانی و ویژگی اضطراب زایی شخصیت روان نژندی زوجین و در نتیجه ناتوانی آنان در حل کارآمد تعارضات زناشویی به سهم خود در بکارگیری مکانیسم های دفاعی ناکارآمد رشد نیافته و روان آزرده نقش اساسی دارد.

بشارت و شهیدی (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند که در بعضی شرایط زنان از مکانیسم های دفاعی روان آزرده وار بیشتری استفاده می کنند. در مطالعه ای دیگر که ارتباط بین تعارض نقش جنسیتی و مکانیسم های دفاعی را بررسی کردند، مشخص شد که مردان با سازمان شخصیتی زنانه و همچنین زنان با سازمان شخصیتی مردانه، نسبت به افرادی که نقش جنسیتی هماهنگ با جنسیت خود داشتند بیشتر از مکانیسم های دفاعی روان آزرده استفاده می کنند. بر عکس، ویژگی های شخصیتی برون گرایی، گشودگی در تجربه، توافق پذیری و وظیفه شناسی که در چارچوب یک فرآیند تحولی بهنجار پدید آمده اند، فرصت های تحولی را برای انسجام دادن یادگیری های اجتماعی و شکل گیری الگوهای شناختی، عاطفی و رفتاری کارآمد در فرد فراهم می سازند که مهارت خودتنظیم گری افراد را رشد می دهد. در نتیجه با تقویت مکانیسم های دفاعی رشدنیافته این امکان را برای فرد فراهم می سازد تا در مواجهه با موقعیت های مشکل زا و حل تعارضات بتوانند به شیوه کارآمد و مطلوبی مقابله کنند.

همان طوری که محمدپوریزدی، بیرشک، فتی و دژکام (۱۳۸۸) هم در پژوهش خود در مورد استفاده از مکانیسم های دفاعی گوناگون و اضطراب به این نتیجه رسیدند که بطور معناداری، استفاده از سبک دفاعی رشدنیافته در گروه عادی و غیرمبتلا به اضطراب بیشتر بود و مکانیسم های دفاعی شوخی، انکار، فرونشانی، جسمانی سازی در گروه دارای اضطراب بیشتر مورد استفاده قرار می گرفت. همبستگی منفی و معنی داری بین سطح اضطراب حالت- صفت و میزان استفاده از مکانیسم های دفاعی رشدنیافته وجود داشت. همبستگی بین مکانیسم های دفاعی رشدنیافته و اضطراب حالت بالا و معنادار بود و بین مکانیسم دفاعی نوروپیک و اضطراب حالت- صفت رابطه معناداری مشاهده شد. همچنین نعمت (۱۳۸۷) در پژوهشی به این نتیجه رسید که بین افراد دارای سلامت روانی بالا و پایین در استفاده از مکانیسم های دفاعی رشدنیافته و در استفاده از مکانیسم های دفاعی روان آزرده

تفاوت معناداری وجود دارد. یعنی افرادی که از سلامت روانی پایینی برخوردارند نسبت به افرادی که سلامت روانی بالایی دارند، از مکانیسم های دفاعی رشدنیافته و روان آزرده بیشتر استفاده می کنند. با توجه به این که این پژوهش بر روی زنانی انجام شده است که دارای زمینه های اجتماعی و خانوادگی متفاوتی هستند، محدودیت هایی را در زمینه تعمیم یافته ها، تفسیرها و اسنادهای علت شناسی متغیرهای مورد بررسی ایجاد می کند که باید به آنها توجه شود. لذا پیشنهاد می شود پژوهش های بعدی بر روی جوامع آماری که به لحاظ موقعیت های اجتماعی - خانوادگی همگن تر باشند، انجام شود. همچنین بر اساس نتایج پژوهش پیشنهاد می شود به منظور شناخت بیشتر و بهتر تاثیرهای آسیب زای ویژگی های شخصیتی در بروز تعارضات زناشویی، رابطه این دو متغیر در نمونه های بالینی مانند اختلالات شخصیت و مشکلات بین فردی، بررسی شود.

تقدیر و تشکر: از زحمات ارزشمند مدیر پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی و از همه کسانی که به عنوان آزمودنی در این پژوهش شرکت کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی می شود.

منابع

- اسدی نوقابی، احمدعلی. (۱۳۸۴). *روان پرستاری (بهداشت روان ۲)*. تهران: انتشارات بشری: ، چاپ پنجم، ص ۱۹۱.
- افخمی، ایمانه؛ بهرامی، فاطمه و فاتحی زاده. (۱۳۸۶). بررسی رابطه بین میزان بخشودگی و تعارض زناشویی زوجین در استان یزد. *فصلنامه خانواده پژوهشی*، ۹(۳): ۴۳۱-۴۴۲.
- افضل، محمدحسن؛ فتحی آشتیانی، علی و آزاد فلاح، پرویز. (۱۳۸۷). مقایسه سبک ها و مکانیسم های دفاعی بیماران مبتلا به اختلال وسواس- بی اختیاری و افراد سالم. *مجله علوم رفتاری*، ۲ (۳): ۲۵۲-۲۵۴.
- بشارت، محمدعلی. (۱۳۸۷). نارسایی هیجانی و سبک های دفاعی. *اصول بهداشت روانی*، ۳۹(۳): ۱۸۱-۱۹۰.
- بشارت، محمدعلی. (۱۳۹۰). بررسی پایایی، روایی و تحلیل عاملی پرسشنامه سبک های دفاعی. *مجله روان شناسی معاصر*، ۲(۱۲): ۲۴-۳۳.
- بشارت، محمدعلی. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی های روانسنجی پرسشنامه سبک های دفاعی. *گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران*.
- بشارت، محمدعلی، شریفی، ماندانا، ایروانی، محمود. (۱۳۸۰). بررسی رابطه سبک های دلبستگی و مکانیسم های دفاعی. *مجله روان شناسی*، ۱۹(۳): ۲۷۷-۲۸۹.
- بهبودی، معصومه؛ هاشمیان، کیانوش؛ پاشاشریفی، حسن و نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۸۹). پیش بینی عملکرد خانواده براساس ویژگی های شخصیتی زوجین. *پژوهش های مشاوره*، ۸(۳): ۳۲-۴۳.
- ثنایی ذاکر، باقر. (۱۳۷۹). *مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج*. تهران: انتشارات بعثت.
- جلیلی، فاطمه، بخشایش، علی رضا؛ فارسی نژاد، مصطفی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی و رفتار همسر آزاری. *چکیده مقالات پنجمین همایش مشاوره اسلامی، قم، مؤسسه مطالعاتی مشاوره اسلامی*، ۱۵۶-۱۵۷.
- جواهری، عابدین؛ قنبری، سعید و زرندی، علیرضا. (۱۳۹۰). رابطه بین مکانیسم های دفاعی با تجربه و ابراز خشم در دانشجویان دختر. *فصلنامه روان شناسی کاربردی*، ۵(۱۸): ۹۷-۱۱۰.
- حبیبی، اعظم و جعفری، اصغر. (۱۳۹۳). *مقایسه ویژگی های شخصیتی و سبک زندگی در بیماران ام. اس تاثیر پذیر و تاثیر ناپذیر از پیام های مجله ام. اس*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

- حسینی نسب، سیدداوود؛ بدری، رحیم و قایمیان اسکویی، آيسان. (۱۳۸۸). رابطه ویژگی های شخصیتی و سبک های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز. *فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی*، ۵(۲): ۴۱-۵۳.
- حق شناس، حسن. (۱۳۷۸). هنجاریابی آزمون شخصیتی نیو؛ فرم تجدیدنظرشده. *مجله اندیشه و رفتار*، ۴(۲): ۲۳-۳۴.
- حیدری نسب، لیلا. (۱۳۸۵). مقایسه مکانیسم های دفاعی در نمونه های بالینی و غیربالینی براساس هنجاریابی و یافته های مبتنی بر روان سنجی پرسشنامه ایرانی سبک های دفاعی (DSQ). رساله دکتری، دانشگاه تربیت مدرس.
- شاهرادی، سمیه؛ فاتحی زاده، مریم و احمدی، احمد. (۱۳۹۰). پیش بینی تعارض زناشویی از طریق ویژگی های شخصیتی، روانی و جمعیت شناختی زوج ها. *مجله دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی*، ۱۲(۴۳): ۳۳-۴۴.
- صداقت فر، فاطمه. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سبک های دل بستگی با رضایت مندی زناشویی و تعارضات زناشویی دانشجویان متأهل. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان.
- عبدالله زاده، حبیب. (۱۳۸۲). بررسی رابطه بین صفات شخصیتی و رضایت مندی زناشویی در زوجین شهر دامغان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تبریز.
- عطاری، ی. ع؛ امان الهی فرد، ع؛ و مهرابی زاده، م. (۱۳۸۵). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و عوامل فردی- خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره های دولتی شهر اهواز. *مجله علوم تربیتی و روان شناسی*، ۸(۳): ۸۱-۱۰۸.
- محمدپور یزدی، احمدرضا؛ بیرشک، بهروز؛ فتی، لادن و دژکام، محمود. (۱۳۸۸). مطالعه موردی شاهدی سبک های دفاعی و اضطراب حالت- صفت در دانشجویان مبتلا به اختلال اضطراب منتشره. *مجله اصول بهداشتی روان*. ۱۱(۱): ۷-۱۴.
- نعمت، ویدا. (۱۳۸۷). بررسی ارتباط بین مکانیسم های دفاعی و سبک های مقابله ای با سلامت روانی دانشجویان ۱۸ تا ۲۹ سال. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.

- Andrews, G., Singh, M., & Bond, M. (1993). The Defense Style Questionnaire. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 181(4): 246-256.

- Besharat, M. A., & Shahidi, S. (2011). What is the relationship between alexithymia and ego defense styles? A correlational study with Iranian students. *Asian Journal of Psychiatry*, 4(3): 145-149.
- Bond, M. and Perry, J. C. (2004). Long-Term Changes in Defense Styles with Psychodynamic Psychotherapy for Depressive, Anxiety, and Personality Disorders. *American Journal of Psychiatry*, 161(2): 1665-1671.
- Caughlin, J. P., Huston, T. L., & Houts, R. N. (2000). How does personality matter in marriage? An examination of trait anxiety interpersonal negativity, and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(1): 326-336.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Professional Manual: Revised NEO. Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) *Psychological Assessment Resources*, Inc.
- Cramer, P. (2007). Personality, personality disorders, and defense mechanisms. *Journal of Personality*, 67(3): 535-551.
- Donnellan, B. M. Conger, R. D., & Bryant, C. M. (2004). The big five and enduring marriages. *Journal of Research in Personality*, 38(3): 481-504.
- Fincham, F. (2003). Marital conflict: Correlates, structure and context. *American psychological society*, 12(1): 10-17.
- Fincham, F. D., & Steven, R. H. (2004). Forgiveness and conflict resolution in marriage. *Journal of family psychology*, 18(5):72-81 .
- Fincham, F., & Beach, S. (2000). Conflict in marriage: implications for working with couples. *Annual Review psychology*, 50(1): 47-77.
- Freud, S. (1923). The ego and the id. In J. Strachey (Ed. and Trans.), *the complete psychological works (Vol. 19)*. New York: Norton, 1976.
- Gramer. P. (2002). Defense mechanisms Behavior and affect in young Adulthood. *Journal of Personality*. 70(3): 126-130.
- Gramer. P. (2007). Defense mechanisms predict deferential lifespan change in self-control and self-acceptance. *Journal of Research in personality*, 41(2): 841-855.
- Greeff, A., & Bruyne, T. (2008). Conflict management style and marital satisfaction. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 2(4): 321-334.

- Hart, S. D., Dutton, D. G., & Newlove, T. (2004). The prevalence of personality disorders among wife assaulters'. *Journal of Personality Disorders*, 7(4): 329-341 .
- Jarvis, M. O. (2007). *The long term role of newlywed conscientiousness and religiousness in marriage*. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Texas at Austin .
- Junson, M. D., cohan, I. C., daval, J., lawrenc, E., rogger, D., & karney, D. R. (2005). Problem- solving skills and affective expression as Predictors of change in marital satisfaction. *Journal of consult & clinical psychology*, 73(1):15-27.
- Karney, B. R., & Bardbury, T.N. (2001). Neuroticism, marital interaction and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(3): 1075-1092 .
- Lernrnens, G. M. D., Buysse, A., Heene, E., & Eisler, I. (2007). Marital satisfaction, Conflict communication, Attachment style and psychological distress in couples with a hospitalized depressed patient. *Journal of neuropsychiatric*, 19(2), 109-117 .
- Offer, R., Lavie, R., Gothelf, D., & Apter, A. (2000). Defense Mechanisms, Negative Emotions and Psychopathology in Adolescent Inpatients. *Comprehensive Psychiatry*, 41 (1): 35-41.
- Shiota, M. N.; Levenson, R. W. (2007). Similarity in Big Five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages. *Psychology and Aging*, 22(4): 666-675.
- Tobin, R. M., Graziano, W. G., Vanman, E. J., & Tassinary, L. G. (2007). Personality, emotional Experience, and efforts to control emotions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(3): 656-669.
- Vaillant, G. E. (1976). Natural history of male psychological health V. the relation of choice of ego mechanisms of defense to adult adjustment. *Archives of General Psychiatry*, 33(5): 535-545.
- Watson, D., Hubbard, B., & Wiese, D. (2000). General traits of personality and affectivity as predictors of satisfaction in intimate relationships: Evidence from self- and partner ratings. *Journal of Personality*, 68(1): 413-449.
- Weeks, J. B. (2009). *Same sex intimacies: families of choice and other life experiments*. London and New York, Routledge.

- Whisman, M. A., Uebelacker, L. A., & Weinstock, L. M. (2007). Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 27(2): 830-838.